

Etický kodex

Asociace klinických logopedů České republiky z.s.

Úvod

Etický kodex vznikl na základě doporučení a rámce etické praxe pro klinické logopedy vytvořené CPLOL v Turíně 2009.

Etický kodex AKL ČR z.s.:

- definuje a ustanovuje etické chování klinického logopeda
- slouží k ochraně klienta před poškozením v důsledku nevhodně použitých logopedických postupů
- slouží k ochraně klinického logopeda díky vymezení zodpovědnosti v terapeutické praxi
- je podkladem pro řešení sporných otázek, vzniklých ve vztahu klinického logopeda a klienta, ale i klinického logopeda a jiného odborníka
- dodržování etických pravidel je důležitou podmínkou důvěryhodnosti klinických logopedů
- je závazný pro všechny členy AKL ČR z.s. a doporučením pro odborníky klinické logopedie, kteří nejsou členy AKL ČR z.s.

Klinický logoped je zodpovědný za dodržování Etického kodexu a zachovávání profesionality v klinické praxi. Etické principy by měly být vnímány jako základ běžné praxe.

Etická komise AKL ČR z.s. je zodpovědná za řízení změn Etického kodexu. Cílem změnového řízení je udržení stavu kodexu v souladu s vývojem oboru klinické logopedie a s doporučením CPLOL. Etická komise zapracovává do Etického kodexu změny na návrh člena AKL ČR z.s., Rady AKL ČR z.s., popřípadě na základě vlastního podnětu Etické komise. Návrhy schválí členská shromáždění dle ustanovených pravidel schvalování.

Etická komise AKL ČR z.s. se věnuje řešení kárných provinění členů spolku, která mohou spočívat v porušení stanov AKL ČR z.s., Etického kodexu AKL ČR z.s. a interních norem spolku (více definováno ve Stanovách spolku). **Po dobu řešení kauzy jsou členové Etické komise, tak i ostatní členové volených orgánů vázáni mlčenlivostí.**

Etická komise AKL ČR z.s. působí také jako kontrolní orgán v dodržování etických principů. Pokud se Etická komise dozví o jakémkoliv podezření nebo zjistí, že dochází k porušení etických principů členem AKL ČR z.s., má právo žádat od dotyčného podání vysvětlení k dané situaci, případně pohledů všech zúčastněných stran konfliktu. Výsledek šetření oznámí písemně nařčenému člověku. Pokud Etická komise zjistí, že došlo k porušení etických principů podá na dotčeného kárnou žalobu, kterou v tomto případě bude řešit Rada AKL ČR z.s. dle stanoveného postupu.

Etická komise AKL ČR z.s. má také funkci podpůrnou pro všechny členy AKL ČR z.s.. V případě nejasností a otázek ohledně etiky v oboru je tento orgán nápomocný konzultovat dané otázky a může vydat oficiální vyjádření ke konkrétní kauze, kterou řeší člen AKL ČR z.s.. Z takového vyjádření je pak oprávněna abstrahovat obecný princip, který začlení do Etického kodexu.

§ 1 Obecné zásady a kompetence

1. Povinností klinického logopeda je pečovat o zdraví v nejširším slova smyslu a to u jednotlivce, rodiny a jiné skupiny v souladu se zásadami lidskosti a v duchu úcty ke každému člověku, s ohledem na jeho důstojnost a jedinečnost, bez jakékoliv diskriminace. Aktivita a zákroky, které by s tímto byly v rozporu, nesmí přímo ani nepřímo iniciovat, či se na nich podílet.
2. Klinický logoped je povinen znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon jeho povolání a dodržovat je. Klinický logoped je právně zodpovědný za odbornou péči o klienta, ale nemůže být zodpovědný za konečný výsledek/účinek jakékoli léčebné intervence.
3. Klinický logoped vykonává pouze činnost, ke které má potřebnou kompetenci a je užitečná pro klienta.
4. Pokud klinický logoped uzná, že případ přesahuje jeho kompetence, odešle klienta k jinému profesionálově nebo naváže spolupráci s jiným odborníkem. Případně přijme potřebná opatření ke zvýšení své kompetence.
5. Klinický logoped dodržuje standardy své profese a v odůvodněných případech spolupracuje s Etickou komisí AKL ČR z.s..
6. Klinický logoped s kvalifikací K3 může mít funkci školitele, intervizora, supervizora pro ostatní kolegy. V tom případě si udržuje vysoký standard vzdělání, sděluje své zkušenosti, používá nejnovější a vědecky podložené informace s cílem podpořit profesní růst studentů, školenců, kolegů.
7. Klinický logoped je povinen se celoživotně vzdělávat, aby byl způsobilý poskytovat svou péči kvalifikovaně. Sleduje nejnovější vývoj ve svém oboru i oborech příbuzných, pro které je atestován nebo souvisí s jeho povoláním.
8. Klinický logoped neprovádí úkony nebo postupy, ke kterým nemá vzdělání (VŠ, atestace, kurzy) nebo certifikovaný longitudiální výcvik (psychoterapie, arteterapie, muzikoterapie, dramaterapie, ergoterapie, fyzioterapie atd.).
9. Klinický logoped jedná tak, aby terapeutické úsilí bylo směřováno ku prospěchu klienta. Poskytuje terapii a diagnostiku dle intervalů stanovených aktuální legislativou.
10. Klinický logoped nevyužívá svých profesních a osobních vztahů a vztahu terapeut-klient k prosazování vlastních zájmů a potřeb.
11. Klinický logoped je povinen zabránit zneužití logopedických metod a postupů nebo jejich zveřejnění tam, kde by mohlo dojít k jejich používání bez odborných předpokladů (postgraduální studium, atestace atd.).
12. Klinický logoped chrání svou práci a profesi obecně před situacemi, které by poškozovaly obor klinické logopedie nebo členy AKL ČR.
13. Klinický logoped vede pečlivou dokumentaci diagnostické a terapeutické práce s klienty. Dodržuje daná národní pravidla pro délku archivace dokumentů a jejich zabezpečení.

- 14. Klinický logoped je rodilý mluvčí v českém jazyce a nebo český jazyk dokonale ovládá. V případě sporu je za konečné stanovisko považován výsledek vyšetření u klinického logopeda určeného AKL ČR.**
- 15. Klinický logoped je plně kompetentní k samostatné práci při diagnostice a terapii narušené komunikační schopnosti, ale není jeho náplní práce učit český jazyk cizince žijící v ČR.**

§ 2 Odpovědnost vůči klientům

1. Klinický logoped v rámci své odbornosti a v souladu s aktuálním stavem poznání v klinické logopedii provádí preventivní, diagnostické, terapeutické postupy, které pro klienta považuje za nejvhodnější. Nesmí doporučovat a provádět odborné úkony z důvodů zjištěných, v situaci vlastní podjatosti a úkony, které nejsou indikované nebo k nim není kompetentní.
2. **Logoped ve zdravotnictví má právo vést praxi s pacienty se všemi diagnózami NKS pod supervizí školitele.**
3. Klinický logoped má právo odmítnout péči o klienta z odborných, pracovních, nebo osobních důvodů. V případě, že klienta odmítne, navrhne klientovi jinou formu péče a situaci, v rámci svých možností, ošetří s minimalizací negativního dopadu na klienta.
4. Klinický logoped je povinen zachovávat mlčenlivost, a to i v případě úmrtí klienta. Této povinnosti jej může zbavit pouze klient, nebo jeho zákonný zástupce písemným prohlášením, pokud to není v rozporu se zájmem klienta.
5. Klinický logoped má ohlašovací povinnost. Klinický logoped může porušit do jisté míry povinnost mlčenlivosti v situaci dané zákonem, kdy je nutné jednat v zájmu ochrany dítěte nebo bezbranného klienta.
6. Klinický logoped je povinen věnovat patřičnou pozornost vyhotovení odborných logopedických zpráv, posudků, potvrzení a doporučení. Údaje v nich obsažené musí souhlasit se skutečností, být formulovány přesně a jednoznačně a musí dostát formálním nárokům.
7. Klinický logoped je povinen srozumitelně informovat klienta nebo zákonného zástupce o povaze problému, o zamýšlených odborných postupech, o prognóze a dalších důležitých okolnostech. Nepříznivé informace citlivě zvažuje. Zadržení informací o nepříznivé prognóze je záležitostí odborně podložené úvahy a svědomí klinického logopeda. V případě potřeby by měl být s klientem sepsán informovaný souhlas.
8. Klinický logoped je povinen informovat klienta nebo zákonného zástupce o jejich právech, očekávání a omezení v klinicko-logopedické terapii.
9. Klinický logoped je po celou dobu trvání terapie zodpovědný za udržení rolí terapeut – klient, terapeut – zákonný zástupce na úrovni, kterou si situace žádá.
10. **Klinický logoped působící v ČR je rodilý mluvčí v českém jazyce a nebo český jazyk dokonale ovládá. V případě sporu je za konečné stanovisko považován výsledek vyšetření u klinického logopeda určeného AKL ČR.**

- 11. Pokud nabízí klinický logoped přímou terapii narušené komunikační schopnosti v jiném než českém jazyce, musí jej dostatečně ovládat. Konečné posouzení vhodnosti jazykové výbavy logopeda je na klientovi, resp. jeho zákonném zástupci.**
12. Pokud klinický logoped musí přerušit či ukončit odbornou pomoc, ať z osobních či odborných důvodů, je povinen být dle svých možností nápomocen zajistit klientovi další odbornou péči pokud o ni klient bude stát.
13. Klinický logoped je povinen seznámit klienta o způsobu úhrady a výši poplatků za odborné služby.
14. Fyzický kontakt je klinicko-logopedické praxi orientován výhradně ke prospěchu klienta a vyžaduje profesionální reflexi a praxi. Jediným zájmem v případě fyzického kontaktu je užitek pro klienta. Klient nebo zákonný zástupce musí být o metodách/postupech vyžadující fyzický kontakt detailně poučen a vždy musí souhlasit, popřípadě doporučujeme sepsat informovaný souhlas.

§ 3 Důvěrnost

1. Klinický logoped respektuje klienta jako rovnocenného partnera se všemi občanskými právy a povinnostmi, včetně jeho zodpovědnosti za své zdraví.
2. Klinický logoped nesmí jakýmkoliv způsobem zneužívat ve vztahu ke klientovi jeho důvěru a závislost.
3. Klinický logoped respektuje a chrání důvěrné informace získané při logopedické praxi. Uveřejnění důvěrných informací, videozáznamů, fotografií či jiných dat získaných při terapii pouze s písemným souhlasem klienta nebo jeho zákonného zástupce. Klinický logoped učiní všechny opatření potřebná k ochraně klientovy totožnosti.
4. Klinicko-logopedická praxe je vykonávána v ambulaci vybavené dle stanovených norem, kde je chráněno soukromí a intimita klientů.
- 5. Klinicko-logopedická praxe může být vykonávána pouze ve zdravotnickém zařízení nebo ve výjimečných a odůvodněných případech v domácím prostředí imobilního klienta. V prostorách školských zařízení je možné praxi vykonávat pouze po rekolaudaci prostor na zdravotnické zařízení a schválení provozního řádu.**
6. Pokud chce klinický logoped získat relevantní informace o klientovi od jiného odborníka nebo instituce, zohledňuje práva klienta dané národním právem.
7. Klinický logoped bere na vědomí právo klienta nebo zákonného zástupce nahlédnout do dokumentace, jak je to dané omezeními národního práva.
8. Pokud veřejné nebo soukromé instituce požadují informace týkající se klienta, klinický logoped dodržuje právní normy.

§ 4 Etické postupy ve spolupráci s jinými odborníky

1. Klinický logoped je povinen konstruktivně spolupracovat s jinými odborníky. Pokud klinický logoped předává klienta do péče jinému odborníkovi, může jej informovat o dosavadním průběhu péče pouze s písemným souhlasem klienta.
2. Klinický logoped musí svoji práci vykonávat osobně. Zastupován může být jen dočasně a to logopedem splňujícím potřebné odborné předpoklady a znalosti problematiky klienta i prostředí.
3. Klinický logoped spolupracuje se zdravotnickými, školskými a dalšími odborníky. Musí respektovat jejich kompetenci a seznamovat se s jejich odbornými postupy.

§ 5 Odpovědnost vůči účastníkům výzkumu

1. Výzkumný pracovník respektuje důstojnost a chrání nedotčenost účastníků výzkumu.
2. Výzkumný pracovník zná zákony, předpisy a profesní standardy regulující provádění výzkumu.
3. Zpracování a uvedení výzkumných údajů musí být vždy s písemným souhlasem poučeného a plně informovaného klienta.
4. Účastník výzkumu musí být informován o rozsahu, postupech, metodách, cílech, vlastním podílu, možném riziku výzkumu.
5. Na obrazovém materiálu se zásadně neuvádějí jména, iniciály ani žádná evidenční čísla klienta.
6. Pokud je výzkum eticky ošetřený, může klinický logoped umožnit výzkumnému pracovníkovi přístup k potřebným datům.

§ 6 Inzerce

1. Klinický logoped může přiměřeným způsobem informovat veřejnost o poskytovaných službách. Informace jsou pravdivé, přesné a jednoznačné.
2. Členové AKL ČR z.s. se mohou veřejně vykazovat členstvím v AKL ČR z.s..
3. Inzerce nesmí obsahovat doporučení, reference nebo srovnávací prohlášení. Inzerce nesmí implikovat, že poskytované služby jsou efektivnější než služby poskytované jinými kolegy či institucemi.

§ 7 Kárné řízení

1. Číslo jednací je číslem dokumentu týkající se konkrétního projednávaného případu a slouží pouze pro přehlednost archivace dokumentů.
2. Telefonické záznamy – z důvodu možného doložení důkazních informací k projednávaným kauzám, mohou obě strany (etická komise AKL ČR i člen AKL ČR) nahrávat telefonické konzultace a to po předchozím upozornění a odsouhlasení oběma stranami. V případě, že nedojde k oboustrannému odsouhlasení nahrávky, budou informace podané touto cestou považovány za bezpředmětné.
3. Platnost výstupů z jednání, z kárného řízení a usnášeníschopnost Etické komise AKL ČR je podmíněna přítomností nadpoloviční většiny členů Etické komise AKL ČR.
4. V případě, že návrh na kárné řízení podá jiný orgán (Rada AKL ČR, Revizní komise AKL ČR), vede toto kárné řízení Etická komise AKL ČR.
5. V případě řešení stížnosti má Etická komise AKL ČR následující možnosti postupů:
 - a/ 1. krok – obeslání člena AKL ČR s vyrozuměním, že na něj byla stížnost podána, sdělením, co je

jejím obsahem, vybídnutím k písemnému vyjádření k dané kauze

2. krok – uzavření kauzy s písemným vyrozuměním obou stran a Rady AKL ČR

b/ 1. krok – obeslání člena AKL ČR s vyrozuměním, že na něj byla stížnost podána, sdělením, co je jejím obsahem s návrhem na osobní setkání k podání vysvětlení

2. krok – uzavření kauzy s písemným vyrozuměním obou stran a Rady AKL ČR

c/ V případě, že člen AKL ČR nebude reagovat adekvátně či vůbec na oznámení, má Etická komise možnost nejen podání návrhu kárného řízení, ale i oznámení na Krajský úřad, případně má možnost oslovit ZP, která předá stížnost svým revizním orgánům.

6. V případě návrhu osobního projednání případu k podání vysvětlení, je datum tohoto setkání určeno Etickou komisí AKL ČR - nejlépe po dohodě s dotčeným členem AKL - nejpozději do 30 dnů od přijetí stížnosti do rukou Etické komise AKL ČR.
7. Neúčast člena AKL ČR pozvaného na osobní jednání k podání vysvětlení nebo pozvaného na kárné řízení, je omluvena pouze ze závažných důvodů, písemně doložených k rukám Etické komise AKL ČR. Na základě těchto skutečností je Etickou komisí AKL ČR zvolen náhradní termín.
8. Případné náklady spojené s projednáváním stížnosti si všichni účastníci hradí sami. (Všichni zúčastnění by měli mít zájem na zachovávání etiky a důstojnosti profese klinického logopeda).
9. Při projednávání stížnosti má Etická komise AKL ČR právo oslovit všechny zúčastněné, případně soudní znalce a další odborníky, pokud to bude případ vyžadovat a přispěje jejich písemné nebo osobní vyjádření ke zdárnému vyřešení případu.
10. Každý účastník kárného řízení má právo na počátku projednávání případu, (tj. po obeslání vyrozumění) písemnou formou zažádat o výměnu některého z členů Etické komise AKL ČR, z důvodu možné předpojatosti a osobních vztahů, aby bylo zachováno nezávislé projednávání daného případu. Náhradního člena Etické komise vybírá Rada AKL ČR.
11. Účastníci řízení nesmí žádným způsobem ovlivňovat ostatní zúčastněné po celou dobu trvání řízení, jsou povinni podporovat jeho důstojný průběh. V opačném případě má Etická komise AKL ČR právo navrhnout kárné řízení bez odkladu.
- 12. Není povinnost Etické komise sdělit totožnost oznamovatele nařčené osobě, pokud si to oznamovatel nepřije z důvodu práva na ochranu.**

Vypracovala: Etická komise AKL ČR z.s., 10/2018